

Název studie O optimismu vysokoškoláků

Autor posudku Jiří Ondruška

Celkové hodnocení

Práce působí uceleným a přehledným dojmem. Drží se svojí obsahové struktury a postupně rozvíjí svůj obsah v logickém sledu. Dobrý dojem ve mně vyvolává také její čtivost a snaha jednotlivé kroky a poznatky podat jednoduchým jazykem. Bohužel možná díky nedůslednému provedení posledního zmíněného se v některých místech stává nedostatečně srozumitelnou.

Jako problematickou hodnotím volbu rozsahu práce. Je vzhledem ke svým devíti stránkám velmi ambiciózní ve svých cílech. Snaží se testovat hypotézy, které v jejím americkém vzoru testoval Weinstein dvěma studii a nadto se s ní ještě snaží srovnat. Považují za střizlivější menší počet hypotéz adekvátní silám autorů v daném rozsahu práce.

Hypotézy samotné nejsou jednoznačně a srozumitelně formulovány. U hypotéz 1, 3 a 4 rozumím formulaci, ale považuji za vhodnější jejich zúžení na dvě samostatné (např. *Lidé předpokládají, že negativní události se s menší pravděpodobností stanou jim než ostatním.*). U hypotéz 2, 5 a 6 nerozumím formulaci. Ve všech třech se mluví o šancích vyšších/nížších než průměrných, avšak není specifikováno, k čemu se šance vztahují, nenalézám kontext (šance, že se událost stane/nestane?). Při nahlédnutí do v úvodu odkazované studie Weinsteina lze zjistit, že hypotézy jsou z ní převzaté, vytržené z kontextu a zároveň nejsou v patřičném místě citované. Nejsem si též jist, jaká výzkumná otázka nad hypotézami leží, není explicitně uvedena, krom několika vodítek v úvodu teoretické části.

Výzkumný soubor tvoří studenti Masarykovy univerzity (MU) náhodně vybraní z počítačové databáze. Z textu není jasné, jak náhodný výběr probíhal a matoucí je také zmínka o reprezentativním zastoupení studentů jednotlivých fakult. Z popisu bych usuzoval na reprezentativní zastoupení studentů na úrovni MU, nikoli fakult. Způsob výběru by si tedy zasloužil bližší popis. Nerozumím také, zda každý z přibližných 200 studentů ve vzorku obdržel všech šest forem dotazníku.

Z pohledu metodiky považuji za nevhodnou volbu odlišných škál u jednotlivých forem dotazníku. V případě první formy dotazníku autoři volí příliš rozsáhlou třinácti-položkovou škálu. Tak rozsáhlá škála není vzhledem k ostatním funkční, protože je příliš podrobná a její detail nenalézá v dalším zpracování uplatnění.

Část textu, v níž je popsán způsob zpracování dat je velmi stručná a nerozumím dostatečně, jak byla data zpracována. Není specifikováno, mezi jakými hodnotami byl t-test proveden, zda mezi naměřenými daty v jednotlivých dotaznících, mezi daty a průměrem vysokoškolských studentů či daty a středem škály. Také nenalézám informaci o způsobu předzpracování dat a transformaci škál jednotlivých forem.

Kapitola, v níž jsou diskutovány výsledky, je první hypotéze věnován rozsáhlý prostor, který je obsáhlejší než prostor pro výsledky hypotéz 2-6 dohromady. Hypotézy 2-6 by si zasloužily detailnější diskuzi. V případě

hypotézy 1 není vysvětlena asymetrická velikost intervalů pro míru optimismu a pesimismu. Nerozumím, proč je stanovena právě tímto způsobem. Hodnocení rozdílu mezi muži a ženami, které vnímám nad rámec ověřovaných hypotéz, není statisticky testováno, je jen hrubě vyčíslen rozdíl, který ovšem není interpretován. Podobně není opodstatněno či zdůvodněno využití ukazatele poměru pesimistických a optimistických odpovědí.

V závěru se autoři pouštějí v už tak ambiciózních cílech práce navíc do srovnání se vzorovou studií, což podobně jako srovnání mezi muži a ženami považuji nad rámec práce. Navíc zde dochází ke spekulacím o důvodech rozdílů mezi studii, což nepovažuji za legitimní z pohledu designu obou prací ani z pohledu podložení daty.

Silné stránky (za co chválit)

- Přehledné tabulky
- Využití již osvědčených nástrojů z původní studie

Slabé stránky (náměty na zlepšení)

- Nevhodně formulované hypotézy
 - Příliš stručně vysvětlen způsob zpracování dat
 - Spekulace v závěru
-

Otázky pro autora studie

1. Jak konkrétně probíhal a byl zajištěn náhodný výběr respondentů z počítačové databáze IS MU?
 2. Rozumím správně, že každý z cca 200 respondentů dostal 6 forem dotazníků? Pokud ano, proč jich bylo 6, a nebyly shrnuty do jednoho?
 3. Jak byla zjištěna, resp. specifikována průměrná pravděpodobnost prožití určité životní události u ostatních studentů VŠ?
 4. Proč byly intervaly v míře optimismu a pesimismu u interpretace výsledků v případě hypotézy 1 stanoveny tak, jak byly stanoveny? (0,1-10%; 10%+ ; atd.)
 5. Proč není práce zaměřena hlouběji na užší rozsah hypotéz vzhledem ke svému rozsahu?
-